

דפי עיון

"ליהודים היתה אורה" אמר רבי יהודה:
אורה - זו תורה.

וכך הוא אומר:
"כי נר מצוה ותורה אור" [מגילה ט"ז]

לזכרה של: אורה מושקוביץ ע"ה
משואות-יצחק

במפרשים

יו"ל ע"י מ. מושקוביץ * משואות-יצחק 79858, ד.ג. שדה-גת * טל': 08-8581440 * פקס: 08-8503835

שנת תשס"ו

פרשת נשא

א. רש"י הירש.

פרק ו' פסוק כו':

וישם לך שלום: ואל יעלה על דעתך, שכך תגיע לדידי בידה וניגוד לעולם — מתוך שאיפותיך מכוונות רק לה', והנהגת ה' נראית כמכוונת רק אליך; שכן דוקא לך ישים ה' שלום והתאמה הרמונית עליונה. אם תהיה עבד ה' כהלכה בכל כוחותיך הגופניים והרוחניים, ואם ה' יראה בך את הגשמת כל מטרותיו — כי אז כל בעלי הרגש והמחשבה שמסביבך יראו בך השלמה לעצמם; אליך ישאפו, וכך יראו את היסוד להווייתם; והעולם כולו ישיר שיר מזמור לאדם העובד את ה' באמת.

לשון "פנים" שבברכה "ישא" ניתן להתבאר כלשון "פנים" שבברכת "יאר", ויש בו כדי לבטא ביתר בהירות את היחס הקרוב של ה' לישראל. חו היא אפוא משמעות הברכה: הנה האיר ה' "פניו" אליך וגילה לך את מטרותיו; וכבר ניתנו לך הכשרונות הרוחניים להכרתן והאמצעים החומריים להגשמתן; ואם ניצלת את כל אלה כהלכה, כי אז ישא ה' פניו אליך; הוא יכוון אליך את כל מטרות הנהגתו בטבע ובהיסטוריה. כי ה' חפץ ביצירתו, בקיומו ובהתפתחותו של חוג אנושי, העובד כך את ה'; והואיל ואתה מגלם את החוג הזה, הרי תכלית כל הנהגת ה' עלי אדמות תהיה ממוקדת בך. "ישא ה' פניו אליך": מגמת פני ה' תהיה אליך, ואתה תהיה תכלית הנהגתו.

אלו

1. אינה קושי אפשרי מרחץ אצל פרשנו - כמו אצל הרבה פרשנים אחרים - עליו הוא מנסה להסביר?
2. פצמייט מופיעה המלה: "פניו" בערכת כהנים, האם פירוש שזה או שנה?
3. איך פרשנו מסביר מושל זה כאן?
4. מהו אותו "חוש אנושי" ומה משמעות השימוש במושג זה דווקא?
5. "אתה תהיה תכלית הנהגתו" מה פירוש ואיך זה יתבטא?
6. מפני אינה חש אפשרי מבטוח הקב"ה כאן "פנים" ואף אינה פנים הכולונה?
7. מי הם "בעלי הרעש והמחשבה" אשר סביבך?
8. איך ולמה: "הצופים כולו ישיר שיר מזמור...?"

* * *

ב. תוספת ברכה.

פרק ו' פסוק: כו':

ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם (ו' כ"ז)
ואמרו על זה בגמרא דסוטה (ל"ח ב') מניין שהקב"ה מתאוה לברכתם של כהנים (לישראל) תלמוד לומר: ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם" ע"כ. ולא נתבאר איפה מרומז כאן ענין תאוה שהקב"ה כביכול מתאוה שהכהנים יברכו את ישראל.

2000

נשא

ואפשר לומר עפ"י המבואר בחולין (מ"ט א'), דהלשון: ואני אברכם" מוסב על הברכה לכהנים, כלומר, שהכהנים יברכו לישראל ואני אברך את הכהנים, ומבואר במ"ר פרשה במדבר על הפסוק: ואני הנה לקחתי את הלויים (ג' י"ב), דכל מקום שנאמר מצד הקב"ה הלשון, ואני מורה, שאותה הפעולה שבאותו ענין יעשה בשמחה, ולפי זה, מכיון דכתיב כאן, ואני אברכם" שבשמחה יברך את הכהנים, מתבאר שברכת כהנים לישראל היא לרצון לפני ה', וזהו כונת הלשון שמתאווה לברכת כהנים. וגם אפשר לומר הכונה בלשון, שהקב"ה מתאווה לברכת כהנים, משום דאם כונתו רק למען שיתברכו ישראל הרי יכול הוא בעצמו לברכם. ומדהפקיד על זה את הכהנים, מתבאר, שרצונו הוא שיתברכו ישראל מפי הכהנים. וע' מש"כ בפסוק הבא.

ואפשר לומר טעם על רצון זה, שברכתם תהי' הטבה לישראל על מתנות כהונה שחולקים ישראל, וכעין זה כתבנו למעלה בפ' במדבר (ג' ט') בענין מעשרות ללויים בפסוק: ונתת את הלויים לאהרן ולבניו נתונים נתונים המה לו מאת בני ישראל עיי"ש וע' מש"כ במאמר הבא.

אלות

1. מהו חידוש בנאמר באמרא מס' סוטה ומה אלתו fe פרשנו על כך?
2. פרשנו מסביר את התהליך ואת המטרה, התואל להסביר בדיוק איך זה כולל?
3. האם יתכן שיש בכך גם למצנה לאאלה למה הכהנים מוסיפים לאמר שברכה זו היא "באהבה"?
4. מה שמה יש כאן?
5. מה ולמה יש כאן "הטבה לישראל"?

* * *

(ה) ונתתה אותם אל הלויים איש כפי עבודתו, אם הוצרך להוסיף יוסיפו כל הצורך, שהרי שנים עשר בקר לא יוכלו למשוך ארבעים ושמונה קרשים והאדנים והבריחים והעמודים והיריעות והקלעים והמסכים * והמיתרים והיתדות ⁸⁷.

(ו) את שתי העגלות, לפי שעבודתם קלה היריעות המכסה * והמסכים * והקלעים ויתדות ומיתרי הקלעים.

(ח) ואת ארבע העגלות, לפי שעבודתם כבדה הקרשים והבריחים והאדנים והעמודים ויתדות ומיתרי עמודי הקלעים.

(יא) נשיא אחד ליום, כדי לחלוק כבוד לנשיאים, לפי שנחשון היה מלך ⁸⁸ הוא הקריב תחלה לא יאמר הואיל והקרבת תחלה אקריב עם כל אחד ואחד ביומו לכך נאמר נשיא אחד ליום ⁸⁹. נשיא אחד ליום, להאריך משך שמחתם.

(יב) נחשון בן עמינדב, לא נקרא כאן "נשיא" כדי שלא יתגאה על שהקריב ראשון, וכל האחרים נקראו נשיאים לפי שהשפילו עצמן והקריבו אחריו.

(יג) וקרבתו, על ידי שכבר כתב: ויהי המקריב ⁹⁰, חזר וכתב: וקרבתו, כלומר וזה קרבתו. ד"א לכך נכתב בו"ו שלא יתגאה לומר אני ראשון למקריבים, שהרי הו"ו מוסיף על ענין ראשון כאלו לא היה ראשון. קערת כסף. מה בין קערה למזרק, קערה גלדה עבה מזרק גלדו דק ⁹¹.

(יד) כף אחת עשרה זהב, היא של זהב * ומשקלה של כסף.

(טו) פר אחד בן בקר, קטן, דוגמא: בן יונה.

(יז) זה קרבה, זה מביא קטורת גדבה ואין היחיד מביא קטורת גדבה, זה מביא חטאת שלא על חטא ואין היחיד מביא חטאת אלא על חטא, זה דוחה את השבת ואת הטומאה ואין יחיד אחר דוחה את השבת ואת הטומאה ⁹².

(מח) ביום העשירי שבת היה, והוראת שעה היתה * שהקריבו בו ביום.

חוקוני

פרק ז' פסוקים ה'-פ"ט:

אלות

1. מה הקושי האפשרי בפסוק ומה מצנהו?
2. מה תשובותיו לפסוקים ז', ח'?
3. שני רציונות מכניס פרשנו לביאורו בפסוק יא', מה הם?
4. מה בדיוק ה"בציה" עם נחשון ואיך פרשנו מסביר זאת?
5. מהו חידוש בפסוק יד', ובפסוק טו'?
6. באילו את פסוק יז' אחד פרשנו משהו צקרוני, מהו?
7. מהו חידוש בפסוק מח'?

* * *

31

פרק ז' פסוקים ה', י':

וַיִּקְרִיבוּ הַנְּשִׂאִים וְגו'. אָמַר פֶּעַם ב' וַיִּקְרִיבוּ
הַנְּשִׂאִים, לומר שֶׁהֵם עֲצָמָם טָרְחוּ
בַּחֲבָאָת הַגְּדֻכָּה עַד הַמִּשְׁכָּן, הַגַּם שֶׁהֵם נְשִׂאִים
לֹא חָשׂוּ לְכַבֹּדָם. עוֹד יִרְצֶה שְׁלֹא הִבִּיאוּ
הַקְּרָבָן וּנְתַנּוּהוּ בְּיַד הַמִּקְרִיב אֶלֶּא הַקְּרִיבוּ
אוֹתָם לִפְנֵי הַמִּזְבֵּחַ בְּסִמּוּף לוֹ לומר כִּי אֵלּוּ
יִקְרִיבוּ רֵאשׁוֹנָה בְּאֵין קוֹדֵם לָהֶם, וְכִמוֹ כֵּן יִכּוֹן
הַכְּתוּב בַּמֶּאֱמָר וַיִּקְרִיבוּ אֹתָם לִפְנֵי הַמִּשְׁכָּן
הָאֲמוֹר בְּעִגְלוֹת לומר כִּי הַקְּדוּשָׁם הוּא לְצַרְכֵי
מִשְׁכָּן לְשֵׁאת עֲצֵמֵם קְרָשִׁיו וְגו' :

אלא

לְצַד שְׂבָאוֹ יַחַד אָמַר ה' אֵלָיו כִּי יִסְדְּרָם נְשִׂיא
א' לַיּוֹם, אֶלֶּא שְׂרָאִיתִי לְרוֹז"ל בְּסִפְרֵי שְׂאֲמָרו
וְזֶה לְשׁוֹנָם: מְגִיד שְׂפָשֵׁם שְׁנַתְּנֻדְכוּ הַנְּשִׂאִים
לְמִלְאֲכַת הַמִּשְׁכָּן כִּף נִתְּנֻדְכוּ לְחִנּוּכַת הַמִּזְבֵּחַ
וְלֹא קָבַל מֹשֶׁה מֵהֵן עַד שֶׁנֶּאֱמַר לוֹ מִפִּי
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁנֶּאֱמַר יִקְרִיבוּ אֶת קְרָבָנָם
לְחִנּוּכַת וְגו' עַד כָּאן. רוֹז"ל דִּיקוּ יִתּוֹר אוֹמְרו
יִקְרִיבוּ אֶת קְרָבָנָם שְׁלֹא הִיָּה צְרִיף לומר,
וְדָרְשׁוּ שְׂבָא לְרִשְׁיוֹן, הֵא לְמַדְתָּ שְׁלֹא קָבַל
מֵהֶם, וַיֵּשׁ לָנוּ לְחַקֵּר זֹאת לְמָה יִמָּאן מֹשֶׁה
מִקְחַת מִיָּדָם נִדְבַחַת ה', וְאֶפְשֶׁר שְׁלֹא רָצָה
לְקַבֵּל מֵהֶם עַד שֶׁיִּדַּע אִם ה' חִפְץ־שֶׁהֵם יִחַנְכוּ
הַמִּזְבֵּחַ אוֹ מֹשֶׁה אוֹ אֶהְרֹן, וּמָה גַם שְׁלֹא רָאָה
עִמָּהֶם שֶׁבֵט לוי, וְעַיִן בַּתְּחִלַּת פְּרִשְׁתָּ בְּהַעֲלוֹתָּ
מֵה שְׂכַתְּכֶנּוּ שָׁם, וְהוּא הַדִּין שֶׁהִיָּה מִסְתַּפֵּק
בְּכָל אֶחָד שֶׁיִּבּוֹא לְחַנֹּךְ הַמִּזְבֵּחַ בְּקְרָבָנּוּ, אֲבָל
זוֹלַת זֶה בְּדוֹאֵי שֶׁהִיָּה מְקַבֵּל:

ה) קַח מֵאֹתָם וְגו'. אוֹמְרוּ מֵאֹתָם, לְלַמֵּד
שֶׁעֲדוּיִן הָיוּ בְּרִשׁוֹת הַמְּבִיאִים וְלֹא בָּאוּ
לְרִשׁוֹתוֹ שֶׁל מֹשֶׁה, וְטַעְמוֹ שֶׁל מֹשֶׁה לְצַד שְׁלֹא
נִצְטָוָה שִׁישְׂאוּ הַמִּשְׁכָּן עַל הַעֲגָלוֹת לֹא רָצָה
לְקַבֵּל כִּי לְמָה הֵם רְאוּיִים, וְהַנְּשִׂאִים שֶׁעָרוּ
בְּדַעְתָּם כִּי הַקְּרָשִׁים וְהָאֲדָנִים מִשְׂאֵ גְדוּל
שְׂצָרִיף לְעִגְלוֹת, וְהַסְכִּימָה דַּעְתּוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא:

י) וַיִּקְרִיבוּ הַנְּשִׂאִים וְגו'. נִרְאֶה כִּי כָּלֵם
בְּאֶחָד רָצוּ לְהַקְרִיב בַּיּוֹם רֵאשׁוֹן
לְחִנּוּכַת הַמִּזְבֵּחַ, שֶׁרָצוּ שִׁיתְחַנְּפוּ מִכָּלֵם יַחַד, וְהִ'
אָמַר נְשִׂיא אֶחָד לַיּוֹם וְגו', וְאָמַר כִּי בְּכָל הַיּוֹם
יָמִים יִחְשַׁב חִנּוּכַת הַמִּזְבֵּחַ, וְלָזֶה אַחַר אוֹמְרו
נְשִׂיא אֶחָד וְגו' אָמַר פֶּעַם אַחֲרַת לְחִנּוּכַת
הַמִּזְבֵּחַ לומר כִּמוֹ שְׂכַתְּכֶנּוּ, וְכָאן לֹא אָמַר ה'
לְמֹשֶׁה קַח מֵאֹתָם כְּדָרְךָ שְׂאֲמַר לְמַעְלָה, מִשְׁמַע
שְׁלֹא הִיָּה צְרִיף רִשׁוֹת לָזֶה כִּי וְדָאֵי שִׁיקָח
קְרָבָנוֹת וְכָל הַמּוּבָא בֵּית ה' זֶהֱב וְכִסֵּה.

מלאות

1. מה הקושי האפשרי בפסוק ה' ומה תשובתו fe פרשנו?
2. אינה קשיים מוצא פרשנו בואו לבאר את פסוק יוד?
3. מה רצו הנשיאים, מה לא ידע משה?
4. למה חשב לפרשנו להדגיש שהנשיאים רצו כולם להקריב ביום הראשון ועוד fe לען
5. לכבודם והם הצמיח עלו במלאכה?
6. איך נפתרה הבעיה?
7. איך ולמה הקריבו את הצללות?

* * *